

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Mayer Jenő.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 32— K
Félévre ——— 16— K
Negyedévre ——— 8— K
Egy óra ——— 270 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hír-
: : : detési irodák : : :
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. n. 5 órakor

Nagybeeskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 159. szám.

Szombat, július 14

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentései.

A német politikai válság.

A császár elfogadta a kancellár lemondását.

A kancellár lemondása.

Berlin, július 13. Jól értesült po-
litikai körök a kancellár állását tartha-
tatlannak mondják. A megváltozott hely-
zet a nemzeti szabadelvűek és a cen-
trumpárt határozott állásfoglalására ve-
zethető vissza. Az esti lapok valószínű-
nek tartják, hogy a kancellár lemondá-
sát a császár elfogadja.

Berlin, július 13. A Lokalan-
zeiger, amely ma este újból megjelent,
azt jelenti, hogy a nemzeti szabadelvűek
tegnap egy nyilatkozatot fogadtak el,
amely szerint a válságot megoldhatat-
lannak tekintik, amíg Bethman-Holwegh
állásában marad. A párt Bethman szemé-
lyében a békekötés akadályát látja.
Csak új ember találhatja meg a válság-
ból kivezető utat.

Berlin, július 14. Délutáni táv-
irat. A Tägliche Rundschau értesülése
szerint Bethman Holwegh lemondását el-
fogadták.

Berlin, július 14. Délutáni táv-
irat. A császár a kancellári ügyek veze-
tésével a porosz belügyminisztert bizta
meg. A kancellár lemondását csak akkor
teszik közzé hivatalosan, ha már meg-
állapodás történt az utód személyében.

Hindenburg és Ludendorff Berlinben.

Berlin, július 13. A Wolf-iroda
jelenti:

Hindenburg és Ludendorff
ma délelőtt a császár parancsára Ber-
linbe érkeztek.

Berlin, július 14. Délutáni távirat.
Hindenburg és Ludendorff teg-
nap délután fogadták a birodalmi gyűlés
valamennyi pártjának és frakciójának két-
két képviselőjét.

Hindenburg és Ludendorff a csá-
szárnál való kihallgatásuk után délelőtt
a trónörökösrel értekeztek és vele távoz-
tak a császári palotából. Később a kan-
cellárral is tanácskoztak, akivel alkal-
masint közölték a válságról való telfo-
gásukat.

A kancellár utódja.

Berlin, július 14. Parlamenti kö-
rökben a kancellár utódjáról semmit
sem tudnak.

Berlin, július 14. Délutáni távi-
rat. A császár ismét kihallgatáson fo-
gadta Haertling bajor miniszterelnö-

köt, akit a kancellár utódának tekinte-
nek.

A birodalmi gyűlés elnapolása.

Berlin, július 13. A birodalmi
gyűlés plénumat elnapolták. Az elnököt
felhatalmazták, hogy a plénumot a
szükség szerint egybehívja

Berlin, július 13. A birodalmi
gyűlés költségvetési bizottságának mai
ülésén a kancellár nem jelent meg.
Einhart szocialista a bizonytalan politikai
helyzetre tekintettel a tanácskozás el-
napolását kérte. Helfferich államtitkár
kijelentette, hogy a kancellár sürgős
ügyek miatt nem jelenhetett meg, de a
jelenlévő államtitkárok hajlandók esetle-
ges kérdésekre válaszolni. A bizottság
elhatározta, hogy elnapolja üléseit.

Stein hadügyminiszter lemondása.

Berlin, július 14. Stein had-
ügyminiszter lemondott, mert a kancellár-
nak a válság folyamán tanúsított maga-
tartásával nem ért egyet.

Egyéb hírek.

Berlin, július 13. A B. Z. am
Mittag kategórikusan megcáfolja egyes
reggeli lapok hírét, hogy új békefor-
mula merült fel, amelyhez a centrum
is hozzájárult volna. Határozottan ál-
lítja, hogy a pártok többsége ragaszkodik
a régi békeformulához.

Berlin, július 13. A pártelnökök
tanácsának a belső és külső politika
kérdéseiben tartandó ülést, amely hol-
napra volt tervezve, a bizonytalan po-
litikai helyzetre való tekintettel elha-
lasztották.

A háború mai hírei.

A sajtóhadiszállás jelentése.

Budapest, július 13. A sajtó-
hadiszállásról jelentik péntek este:

Kalustól délre helyi jellegű harcok.
A Dnyesztvertől délre megújult az orosz
tüzérségi tevékenység.

A Wolf-iroda esti jelentése.

Berlin, július 13. A Wolf-iroda
jelenti tizenharmadikán estéről:

A Champagneban tart az élénk
tűzharc.

Keleten a tüzérségi tevékenység a
Zlota-Lipa és a Narajovka között meg-

növekedett. A Dnyesztvertől délre kisebb
csatározások mellett, valamint Kalustól
délre a helyzet változatlan.

Hindenburg és Ludendorff tájé-
koztatták a parlamenti párt-
okat a harctéri helyzetéről.

Berlin, jul. 14. Délutáni távirat.
Hindenburg és Ludendorff tegnap tájékoz-
tatták a pártvezéreket a központi hatal-
mak arcvonalának helyzetéről. Főként
Ludendorff vitte a szót. A tanácskozás
a vezérkar épületében folyt le. A cen-
trumpárt és a szocialdemokrata párt kép-
viselői ötnegyed órát időztek Hinden-
burgéknál. A többségi pártok teljesen
hódítás nélküli békét követelnek.

Elfogott holland vitorlás.

Berlin, július 14. Délutáni távirat.
Az admirális jelentik:

Német tengeri repülők az Északi
tengeren elfogták az Agida holland vi-
torlást, amely dugarut szállított Havreba.
A vitorlást Zeebrüggebe vitték.

Az orosz offenzíva célja.

A m s t e r d a m, július 14. Délutáni
távirat. Orosz haditudósítók jelentik az
orosz főhadiszállásról:

Bruszilov terve volt, hogy Lember-
get elfoglalja, a német-osztrák-magyar
frontot visszaszorítsa, hogy ily módon
nyílt mezőn folytathassa a harcot és a
központi hatalmak csapatait állóharcban
lekösse, hogy ne küldhessenek csapato-
kat a nyugati harctérre. A terv meghiu-
sult és Bruszilov véres áldozatok elle-
nére sem haladhatott előre.

Lloyd George szerdán nyilat- kozik az alsóházban.

L o n d o n, július 14. Délutáni táv-
irat. A Daily Chronicle jelenti:

A legutóbbi koronatanácson nagy-
fontosságú dolgokról volt szó. A összes
miniszterek visszatértek Londonba. Lloyd
George kijelentette, hogy szerdán meg-
jelenik az alsóházban és fontos nyilat-
kozatot tesz.

Elsüllyedt angol sorhajó.

L o n d o n, július 14. Délutáni táv-
irat. Hivatalosan jelentik: A Vangand
sorhajó július 9-én belső robbanás kö-
vetkeztében légberöppült, azután rögtön
elsüllyedt. Kilencvenheten megmenekül-
tek, mert a tisztok és a legénység egy
része a robbanás pillanatában a parton
tartózkodtak. A vizsgálat megindult.

Megjegyzés: A Vangand 19.250
tonnás sorhajó, 1910-ben épült, személy-
zetének hadilétszáma 724 ember. Való-
színű, hogy csak az említett 97 ember
menekült meg.

„Legujabb“ hireink folytatása
a negyedik oldalon van.

Naplójegyzetek.

Irta: B a n f i e l d G o t t f r i e d o s. 6 s k i r. s o r h a j ó h a d n a g y

Repülőmunka a 10. isonzói csatában.

Wien, Eiselsberg-klinika, 1917 február.

Sebem gyógyul, de még mindig tétlenül kell maradnom. Fájdalmasabb ez, mint a seb, amely különben egészen fölösleges is volt. A szerencsétlen véletlen kárhóztatott tétlenségre. Január elején egy elhárító repülés után le szállásnál a géppuskára kerültem és egy lövés átszaladt bal bokámon. Egy ideig Triesztben fektüdtem, aztán ide kerültem Wienbe, Eiselsberg udvari tanácsos, az admirális törzsorvosának klinikájára. Ő a tengerészek legnemesebb jótevője. Szerető gondoskodása napról-napra javítja helyzetemet és remélem, nemsokára megint künn leszek. Már annál is inkább, mert az olasz újságokból kiérzik, hogy új csata készül az isonzónál.

Február végén. Eiselsberg báró engedett kérésemnek és utazhatok az állomásomra. A lábam még nem gyógyult meg egészen, de majd csak „megy” valahogy.

Március elején. Megint a levegőben! Az olaszok készülődnek. Szokatlanul nagy csapat-tömegeket gyűjtenek az arcvonalakon. Mozdulataikból látni, hogy még nincsenek tisztában a közelgő offenzívával.

Március közepén. Átszökött olaszok beszéltek, hogy odaát csunyánul reszketnek offenzívánktól, mert ők is észrevették, hogy valóban sok tüzérseget és csapatokat hoztunk az arcvonalra.

Március végén. Élénk repülő-tevékenység nálunk is, odaát is. Felderítők szorgalmasan dolgoznak mind a két oldalon. Nemsokára kezdődik tehát!

Április közepén. Ferdinánd bátyám, aki az 53. gyalogezred kapitánya Tolmein mellett, valamelyik svetai lövészárokból, lejött hozzám és beszéli, hogy az utóbbi napokban egyre több az olasz dezertor. Egy alhadnagy hallomása szerint az olasz támadás május 14-én, 15-én kezdődik. Most aztán rajtunk a munka dandárja!

Április 20. Munkatervünk kész. Az olaszok óriási barakktáborokat építettek a Doberdón az arcvonal mögött. Ugy veszem észre, hatalmas tömegek férnek ezekbe a barakkokba. A megerősítéseket ismételtelen megfigyeltük. Egyelőre arra megy a játék, hogy az ellenséget megzavarjuk előkészületeiben. Éjszakánként támadjuk a barakktáborokat.

Április 30. Az olaszok Villa Vicentinánál nagy kirakodó pályaudvart építettek, kiterjedése keletnyugati irányban mintegy másfél kilométer, észak-déli irányban egy kilométer. Ezen az óriási területen igen sok barakk, raktár és vonalpark van. Ide érkeznek az összes szállítmányok, amelyeket hamar kirakhatnak. Itt már április felé megkezdődött a „nyugtalanítás”. Májusban és később is csaknem mindennap megtámadta őket az én rajom, 8—12 repülőgéppel. Mindannyiszor nagyon következetesek voltunk és egy-egy tábor egymásután kétszer-háromszor bombáztunk, két-két tonna robbanó-anyaggal.

Május elején. A Gradiskától a tengerig terjedő 30 kilométeres szakaszon a cervignanói, sagradói, romanoi, foglianoi, vermeglianoi, palazottói olasz barakkokat és pályaudvarokat, a san canzianói raktárakat és a különböző parancsnokságok állomáshelyeit bőségesen bombáztuk. Célunk az volt, hogy a csapatokat folytonos rettegésben tartjuk ezzel, egy kissé demoralizáljuk őket és a parancsnokságokat megzavarjuk. Sikerült is.

Május közepén. Az olasz tüzérseget mozgolódnak kezd. Belővi magát a hátul fekvő területekre. Csodálattal szemléljük a hadsereg-repülőket nehéz önfeláldozó munkáját. Persze nekünk sincs többé pihenő napunk. Mindennapos (azaz: éjszakai) rajtámadásainknak van még egy másik céljuk is. Az olaszok figyelmét a déli szakaszon miránk terelik, úgy, hogy fáradhatatlan gyalogságunk legalább néhány órára megszabadul az olaszok pörgőtűzétől és lélekzethez jut. Ugyanakkor légi járműveink a Sdobba-torkolat ellenséges útjait

is megtámadják csekély magasságból és sokszor öt-hat órára elhallgattatják őket.

Május 25. Izzalmos, fárasztó, de eredményes munka. Egy a legkisebb részletekig átgondolt raid elhárítása. Tegnap hajnali szürkületben 3 angol monitor támadott, 6 olasz páncélos motorosónak és 3 olasz torpedónaszád kíséretében. A kísérő járművek feladata: megvédeni a partot tengeraltattárók és repülők támadása ellen. Ugyanakkor olasz Newport elhárító repülők — az olaszok így hívják őket: üldözőgépek — fedezték ezeket a hajóegységeket. Az olaszok semmiről sem feledkeztek meg. Radio-repülők is támogatják a támadást, szikratáviraikkal megkönyöbítve a helyes belövést azoknak a hadihajóknak, amelyek a terep miatt nem láthatják a célt. A monitorok 24—30 cm. kaliberű hajóágyúkkal voltak felszerelve. Prosecco és Opicina helységeket — közvetlenül Trieszt szomszédságában — vették tűz alá.

Nyomban felszállt egyik rajunk. A hajók tüzérsege ránk lövöldözött, az olasz repülők géppuskáikból üdvözöltek bennünket. Sebaj. Három-négy száz méterig ereszkedtünk és e csekély magasságból bombáztuk az ellenséges egységeket. Sikerrel. Minden monitort telibe találtunk, mire a proseccoi és opicainai épületek rövid, eredménytelen ágyúzása után kénytelenek voltak elfordulni és hajtott lövedékeinktől erősen szorongatva, feladni a további ágyúzást.

Ebben a harcban több légi csata fejlődött, és sajnos, 2 tengerészeti légi járműnk ráment. Amit a lelőtt gépek utasai műveltek, az fegyvernemünk ifjú történelmének leghősiesebb epizódjai közül való. A pilóták megsebesültek, a gépek manőverképtelenül lebegtek a vizen, mégis: 5—10 méterig közel engedték az olasz egységeket, aztán legerőpítették saját gépeiket és a vízbe ugrottak. Az olaszok jelentése szerint a hős fiuk sebesülten jutottak az ellenség kezére. Mig lenn ez a dráma lejátszódott, nekem odafönn egy-két légi csatát kellett megvívnom, de akármennyire „ezer dolgom” volt is, nem tudtam leküzdödni meghatódottságomat, mikor bajtársaimnak ezt a hősiességét és elháríthatatlan végzetüket szemem előtt láttam. Plasil altiszt, Riesner és Wirkner egyéves önkéntesek és Hiernickel kormányossegéd voltak a pilóták. Dicsőség, tisztesség nekik!

Május végén. A legtüzesebb harci napok elmúltak. Soha ilyen fárasztóakat még nem értem a háboruban! Minden erőnket a vég-sőkig kellett feszíteni. Minden fegyvernem igazán emberföltöten dolgozott, de meg is érte!

Hónapokig készültek az olaszok erre a nagy támadásra. Soha ilyen dühhel, ilyen konokul nem rontották nekünk. De nem látták semmi hasznát.

Május 25. volt a legválságosabb nap. Éktelen rohamok a Hermada ellen. A szárazföldiek és a magunk igyekezete az volt, hogy az ellenség további megerősítéseit elvágjuk. Este 7 óratól 10-ig egyik rajom 300—500 méter magasságból szakadatlanul lötte géppuskával az olasz felvonulási utakat, bombázta a menetelő oszlopokat és néhányat telitalálattal szétszalasztott, amivel hatásosan segítette gyalogságunkat.

Ezekben a napokban persze folyton munkában voltunk. Elsősorban a csapatpótlékokat — amelyeknek az ellenség óriási részeit kellett betölteni — és az átcsoportosulásokat igyekeztünk a sagradói, villa vicentinai és a cervignanói pályaudvarok kirakodóhelyei ellen. Amellett a Monfalcone-Sdobba-torkolat szakaszon folyton bomba- és géppuskátámadás az ütgállások ellen.

Junius eleje. Az olaszok az utóbbi hónapokban jelentékenyen kiépítették csatornahálózatukat Venetia és Aquileja közt, a lagunavidéken. Új összekötő-utakat akartak ezzel biztosítani, amelyet titokban akartak tartani. Az arcvonalhoz vezető szállítási utakat és a Mestre San Dorna di Prave-Portogruaro, Latisana-Cervignano vasutvonalat igen sűrűn látogattuk és súlyosan megrongáltuk. Az olaszok érthetően megijedtek konok tengeri és légi támadásainktól, ezért egy harmadik forgalmi utat kerestek a csatornákon. Nemsokára felfedez-

tük. Rajunk siklórepüléssel leereszkedett és a Canal Cavasuccherinában egyszer 3 súlyosan megrakott tutajt és egy uszálygőzöst elsüllyesztett. A revédolli raktárakat a (Piaven) szétromboltuk. Az olaszok maguk árulták el magukat. Repülőink meglepődtek az elhárító-ágyuktól, mert addig nem is tudták, hogy ott tábora van az ellenségnek. A tábor a legközelebbi napokban bőségesen bombázták, azonfelül még egy uszályjárórt elsüllyesztettek és az elhárítótegeket elnémította után legnehezebb kaliberű bombákkal egyik telitalálatot a másik után küldték a csarnokokra. Mindez nem akadályozott minket abban, hogy ugyanakkor a a Mestre-Cervignano vasutvonalat megint egyszer figyelemre méltassuk.

Junius közepe. A tizedik isonzói csata szerencsésen elment. A csata során legalább 28—30 nagy rajtámadást intéztünk. Alig volt nap heves légi harcok nélkül. Minden éjszaka órákhosszat voltam zárórepülésen, hogy betörő ellenséges repülőgépeket megsemmisítsek. A Nabresina és Hermada fölötti zónában voltak a légi harcok a leghevesebbek. Főfeladatunkat szerencsésen megoldottuk: Trieszt körletébe ugyszólván egyetlen ellenséges repülő sem hatolhatott be. A tizedik isonzói csata a tüzérseget és a gyalogság iránt egyformán a legnagyobb követelményeket támasztotta, de légi fegyvereinknek is felül kellett múlniuk minden addigi eredményt. A nappali elhárító és felderítő repülésekben és az éjszakai támadásokban a legnagyobbat művelték a háború során. A légi hajóhad bátran részt követelhet magának a tizedik isonzói csata sikerének érdeméből.

HIREK.

— Hivatalos jelentések július hó 13-ikáról. A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harcéri eseményekről:

A vezérkar főnöke jelenti:

Keleti harcér:

Romániában és József főherceg vezéresdes hadseregarcvonalán élénk ellenséges felderítő tevékenység. A Lomnica állásnál több orosz előretörést visszavertünk. Volhyniában hirszerző osztagaink tevékenysége helyenkint élénk csatározásokra vezetett.

Olasz és délkeleti harcér:

Változatlan.

A német nagyfőhadiszállítás jelentései:

Nyugati harcér:

Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A flandriai és az Artois arcvonal több szakaszán jó látási viszonyok mellett a tűzharc erős volt. Nieuporttól keletre, Iperntől délkeletre, Hulluchnál és a Scarpetól délre visszavertünk ellenséges előretöréseket. A német trónörökös hadcsoportja: A Champagne nyugati részében a tüzérseget harci tevékenysége ismét jelentékenyen fokozódott. A Maas balpartján is nagy hevesseget ért el este a tüztevékenység. A 304-es magaslaton rohamcsoportjaink gyors nekirohanással ismét elfoglalták azokat az árkokat, amelyeket az ellenség július 8-án visszafoglalt, a megszállt őrségei leterítették, egy részét fogolyként hozták magukkal. A június 28-iki harcokban négy kilométer szélességben elfoglalt állások, hozzájuk számítva az előtért is, ezzel újra teljesen birtokunkban vannak. Prunaynál heves ellenhatás dacára egy felderítő előretörés alkalmával foglyokat és zászmányt szállítottunk be. Albrecht württembergi herceg hadcsoportja: A helyzet változatlan. Az ellenség számos légi harcban 17 repülőgépet vesztett, további kettőt védőtűzelésünk folytán. Lovag Tutschek főhadnagy, aki július 12-én két ellenséges repülőt terített le, tegnap egy kötött léghajó lelövésével 16-ik légi győzelmét aratta.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala a Duna mentén Smorgonnál és a Scara mentén a harcitévékenység-élénk volt. Luck

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Szombaton, július 14-én két előadás: fél 7 és fél 9 órakor.

Vasárnap, július hó 15-én négy előadás: 3, 5, 7 és 9 órakor.

A sorozat hatodik része!

HOMUNCULUS.

A sorozat befejező része, Homunculus halála. Dráma négy felvonásban. A főszerepben Olaf Fönns és Friedrich Kühne.

tól nyugatra felderítő előretöréseink következtében időnkint szintén feléledt. A Dnyesztertől délre a Lomnica-vonal több helyén megütközöttünk orosz támadásokkal. József főherceg vezérezredes arcvonalán és Mackensen vezértábornagy hadseregeinél heves tüzelés után ellenséges felderítő osztagok többször előretörték állásaink ellen, mindenütt visszavertük őket.

Macedon arcvonal:

A Nizza Planinától keletre sikeres bolgár előretörések következtében a szerbek helyi ellentámadásokat intéztek. Ezek nagy veszteségeikkel megütköztek. — Ludendorf.

— **Katonai kitüntetés.** A király gróf Könyvessegy Fidélné és cs. és kir. 3. huszárezred századosának az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásának elismerésül a hadiékítményes katonai érdemkereszt 3. osztályát adományozta a kardokkal.

— **Vörös-kereszt kitüntetések.** Ferenc Salvator főherceg, a magyar szent korona országai Vörös Kereszt egyetemenéi védnök helyettese a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett érdemei elismerésül a Vörös Kereszt hadiékítményes ezüst díszérmét adományozta Jankó Agostonné és Laackovits Gyulánának.

Jankó Agostonnének a háború eleje óta teljesített fáradhatatlan és buzgó működése ez alkalommal már másodikban talál elismerésre, amennyiben a Vörös Kereszt hadiékítményes díszjelvényét annak idején már megkapta.

— **Egyházi zene.** Holnap, vasárnap a 10 órai nagymise alatt a r. kath. plébánia-templomban Dr. Szögyiné Karácsonyi Etelka Budapestről Schubert Ave Mariaját és az O salutaris hortiát énekli.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen különféle folyó ügyeket tárgyalt. Szóba került a tanácsülésen a város lakosságának gabonával és liszttel való ellátása is, amelyre nézve a tanács úgy határozott, hogy bevértje a természetlethez napokban kiadandó pórtrendeletet és ennek ismerete után fog e kérdésben véglegesen állást foglalni. A lakosoknak tüzelőanyaggal való ellátását biztosítandó, a tanács újabban 1200 öl tüzelőfa szállításáról tárgyal egy céggel, ami által árszabályozó hatást is fog gyakorolhatni.

— **Tényleges tisztí kinevezések.** A király rendelkezése a tényleges állományba felvételre és egyben főhadnaggyá kinevezetett Orosz László a cs. és kir. 34. tábori ágysezred tartalékos hadnagya és mint hadnaggy László Zoltán a cs. és kir. 29. gyalogezred tartalékos zászlósa.

— **A jeggyár néhány nap múlva megkezdheti üzemet.** A városnál értesültünk arról, hogy a polgármester megbízásából a jeggyártáshoz szükséges ammoniak beszerzése véget ért. Kiküldött alkalmazott a lajtajfalui gyárból már elindult, az ammoniakkal ma vagy holnap megérkezik, úgy hogy a jeggyár a jövő hét elején újra megkezdheti üzemet.

— **A természetlethez módosítása.** Budapestről jelenté tudósítónk: Az ideai természetlethez és felhasználásáról szóló rendelet módosítása pórtrendelet formájában vasárnap fog megjelenni a hivatalos lapban. Az új rendelet értesülésünk szerint lemond a természetlethez már a cséplésnél való lefoglalásáról. Ez főleg a bizományosok ama jogos panaszára történt, hogy a cséplésnél való rekvirálás esetén, amíg nem szállhatnak, raktárdíjat kell fizetniük és egész vagyonukkal felelősek az esetleges kárért. A pórtrendelet, mint mondják, engedélyt ad a magánosoknak arra, hogy fejkvótájuk szerint szeptemberig bárhol szabadon vásárolhatják be egész évi szükségletüket. A

termést átvevő bizottságok csak szeptemberben alakulnak meg és akkor alakítják meg a körzeteket. A gabona árának, a kiörlési díj és százaléknak megállapításáról a héten a földmivelésügyi miniszteriumban tanácskozás volt. Az 50 koronás buzaárhoz, amely iránt az országos közlekedési tanács tett előterjesztést, a minisztertanács hozzájárult. Az értekezleten megállapodtak arról, hogy a szegényebb néposztályokra való tekintettel a kenyér biztosítására a kenyér és kenyérliszt árát nem emelik, hanem csak a nullás liszt árát. A malmok az örlési díj és a kenyér árának fölémelését kívánták, az értekezleten ebben a kérdésben is sikerült megállapodásra jutni. A miniszter ugyanis azt ajánlotta a malmoknak, hogy a katonaság részére örölt gabona után emeljék fel az örlési díjat, ami elég nagy többletet jelent számukra. Így elkerülhető, hogy a polgári lakosság kenyere megráguljon. A malmok erre még nem feleltek, a minisztertanács azonban a gabona árának további felemelését elutasította. Az erre vonatkozó rendelet is vasárnap fog megjelenni.

— **Könyvek a harcfronton.** Az Unterabschnittscommando IV. Feldpost 517/IV C. parancsnoka az olasz fronton küzdő katonák „Katonai Otthon” részére magyar olvasmányt kért. Felhívás folytán következő adományok érkeztek a polgármesterhez: Özv. dr. Mihálovich Ödönné Tolnai Világlapja, Kakas Márton, Képes Folyóirat, Üstökös, Mátyás Diák, Bolond Istók, Strosz Béla vár. főjegyző Erdekes Ujság, Fliegende Blätter, Vadász Lap, A Világháború Képes Krónikája. Králik Lászlóné Vasárnapi Ujság. Az adományokat a polgármester rendeltetési helyükre juttatta.

— **Elhízottságnál, köszvényél és cukorbetegségnél,** valamint az anyagcserében támadt bármiféle zavarnál a természetes „Ferenc József” keserűviz a beleket gyorsan és kíméletesen kitisztja, a gyomor és a máj működését megjavítja s az emésztést tartósan előmozdítja.

Török vélemény tüzérsegünkről.

Egy magasrangú császári ottomán tiszt leveléből.

Ami nagybecskereki osztrák-magyar szövetségeseinket illeti, azo rendkívüli tulajdonságokkal rendelkeznek. Csak így történhetett, hogy Ausztria-Magyarország a maga különféle népeivel tökéletesen egységes államot tudott teremteni. A világháborúban ennek az egységnek a szitársága nemcsak dokumentált, hanem meg is edződött, az ellenségek erőfeszítése dacára, sőt éppen annak következtében.

Néha egy-egy üteg legénysége (8–10 ember) különféle nemzetiségűekből van, de ezek annál testvériesebben összetartanak és teljes egyetértésben harcolnak a közös ellenség ellen.

En ebben nyomatékos bizonyágát látom annak, hogy az osztrák-magyar tisztek — magasabbak épp úgy, mint alárrendeltek — pontosan ismerik embereik testét-lelkét és így csodálatos, igazán megbüvölő befolyást tudnak gyakorolni rájuk.

Ez a különböző néptörzsekből összeolvasztott egységes hadsereg, amelynek minden egyes embere testileg-lelkileg pompásan ki van képezve — nemcsak Ausztria-Magyarország arcvonalain, hanem az ottomán császárság összes hadszínterein is — velünk egyesülve példásan, vitézül harcol. Az osztrák-magyar tüzérseggel akkor volt először dolgom, mikor Csana-Kaléból jövet Uzun-Köprin áthaladtam.

Jókedvűen, példásan rendben vonult föl aznap a 9. számú 24 cm. mozsár-üteg és néhány nappal később a 36. számú 15 cm. tarrack üteg a Dardanellákhoz, ahol mint modern nehézüteg segítettek elűzni az angolokat Ari Burun, majd Sedil Bahr mellől.

A legutóbbi időkről szólván, mondhatom végtelenül örülök, hogy ez alkalommal megismerhetem ön előtt, mily hálásan emlékezünk mi a Gaza melletti napokra, ahol egy osztrák-magyar hegyi tarackosztály tüzerei 1917. március 26-án olyan hősiességgel harcoltak az angol tulerő ellen. A harc hősiességének jellemzésére röviden csak annyit, hogy a 6. sz. osztrák-magyar hegyi tüzerezred 2. sz. ütege e harcok alkalmával minden kemény ellenállás dacára ismételtelen az ellenség kezére jutott, de a legénység mindannyiszor megint visszahódította és az ellenségnek szegte. E bátor kitartás miatt vált lehetővé, hogy március 27-én éjjel odaérkezett megerősítéseink komolyan fenyegethették az angolok visszavonulási vonalát. Az angolok még éppen hogy kimenekülhettek az átkarolásból, rendetlen futással, mindenestre súlyos veszteségek árán. A 4. ottomán hadsereg főparancsnoka, Djemal pasa öccellenciája ezt a sikert az osztrák-magyar tüzerek hősiességitartásának tudta be és táviratilag tett jelentést öfelsége IV. Károly királynak.

Rövidebb ideig volt alkalmam a galiciai arcvonalon is tartózkodnom, ahol bepillanthattam a német tüzérseg munkájába, gyakran és alaposan érintkeztem osztrák-magyar tüzérseg alakulatokkal is. Az osztrák-magyar legénység kötelességszerűen teljesíti feladatát, nagy ügyességgel, kiváló jártassággal és irigylésreméltó buzgalommal. A tisztek alapos tudományos kiképzésben részesültek. Gyors és pontos felfogásuk, logikailag helyes észjárásuk következtében mesterien tudnak bánni fegyverükkel.

Az osztrák-magyar tisztekkel való érintkezés legkedvesebb momentumai az ő velük szembe fordított, egészen természetes udvariasságuk, a szives és bensőséges viszony, a kölcsönös egyetértés, amely az ottomán tiszteket szorosán hozzáfűzi osztrák-magyar bajtársaikhoz.

A mostani háborúban körülbelül 40 ütegnyi osztrák-magyar ágyúanyagot állítottak az ottomán hadsereg szolgálatába. Az ütegek személyzetét osztrák-magyar tisztek és altisztek képezték ki. Törökország egyes arcvonalain vannak olyan osztrák-magyar ütegek is, amelyek osztrák-magyar és török tisztekből és legénységből állítottak össze.

Ausztria-Magyarország és Törökország hűségesei egyetértésben olyan hőstetteket vitt véghez, amelyek aranybetűkkel maradnak meg a történelem nagy könyvében. Mi törökök vállvetve akarunk dolgozni osztrák és magyar szövetségeseinkkel, akik ilyen tetteket vittek véghez a világháborúban, akik ilyen kitűnő tulajdonságokkal vannak megáldva, akik annyi bátorságot, vitézséget, áldozatkészséget, fölébvalóik iránt való tiszteletet, alantosaik iránt való jóindulatot tanúsítottak. Szívvel, őszintén érezzük a közös munka magasabb öntudatát, amely a világháború után is teljes erejével tovább fog élni minden török férfiú szívében.

131—1917. szám.

566.1

Árverési hirdetmény.

Alulírott község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy ezen községben mint gazdátlan jószág őrizetben levő 1 db 2 éves kanca-csikó Molyfalva községben 1917. évi július hó 22-én d. u. 3 órakor nyilvános árverés útján el fog adatni.

Molyfalva, 1917. évi július hó 1-én.

Községelőjáróság.

855—917. kig. szám.

562—3.2

Árverési hirdetmény.

Egy bitangásba fogott 4 évesnek látszó fehér tehén, — ha addig igazolt tulajdonosa nem jelentkezik — 1917 július hó 21. napján délelőtti 10 órakor Nagynezsény községében nyilvános árverésen, készpénzért, a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Nagynezsény, 1917 július 10.

Nagynezsény község előjárósága.

Habzó, illatos, tisztító a **ZOLIN** szappanpótló mosdótabletta,

hozzájúthat mindenki, mert olcsó és mindenütt kapható!

Készíti: Százay Kálmán szappangyára, Budapest.

Legujabb.

— Folytatás. —

Román miniszterek lemondása.

Páris, július 13. A Petit Parisien jelenti Jassyból:

Take Jonesen, Cantacuzene és Esstrati miniszterek benyújtották lemondásukat.

A finn országgyűlés.

Szentpétervár, július 13. A finn országgyűlés elfogadta az országgyűlés felségjogáról szóló törvényjavaslatot, amelyben nincs szó sem Oroszország szuverenitásáról, sem Finnország főköormányzójáról, vagy annak jogairól.

Egyéb hírek.

Zürich, július 14. Délutáni távirat. A Ruskoje Slovo írja, hogy a háboru sorsa kizárólag attól függ, hogy a központi hatalmak elismerjék a demokratikus alapelveket.

Pekinget megostromolták a köztársaságiak.

Sanghaiból jelenti a Reutter-iroda:

A köztársasági csapatok reggel négy óraker megáradták a körülfalt Pekinget, hatalmas ágyutűzrel indították a városra és háromezer császári katonát elfogtak.

Különféle használt
butorok eladó

Dr. Dellimanics Gajos
főispánál.

Jótállás a biztos eredményért.

Törvényesen
védve.

REITTER OSZKÁR

nagybecskerei nyugalmazott
főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

'Patkánin'

patkányirtó-szer, (nem mérge) mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószert.

1 doboz ára 5 K

mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. — Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a

PATKÁNIN gyár vezetősége a Torontai Agrárbank Részv.-társaságnak Nagybecskereken BERÉNYI BODOG VASKERESKEDŐ.

Egy jóforgalmu
vegyes-

KERESKEDÉS

áruval,
berendezéssel,

házzal és nagy kerttel eladó.

Bővebbet:

KRAUSZ HENRIK, BOTOS
(Torontálmege.)

Kereskedelmi tanfolyamot végzett

női tisztviselő

keresletik. Gyakorlattal
bírók előnyben.

Riánlatok bizonyítvány-
másolatok mellékelésé-
vel és a fizetési igények
megjelölésével kéretnek.

**Törökbecse-Aracsli
Segély- és
Hitelszövetkezet.**

Gyomorhajosoknak

étvágytalanságban és székrekedésben szenvedőknek, valamint az ebből eredő fejfájások, szédülések, emésztési zavarok eseteiben (még gyermekeknél is) mint kiválóan enyhe hatású (hashajtó) szer a **Dr. Hartley William-féle** tabletták nélkülözhetetlen. Minden házban szükséges! Ára dobozonként 3—korona. Főraktár: **Balázs Károly drogéria Budapest, VII. ker., Damjanich-utca 33/10.**

A Szegedi Kereskedők

Egyesületének Deákinternátusa

felvesz az 1917/18. tanévre polgári-, közép- és felsőkereskedelmi iskolai tanulókat. Jó ellátás, gyakorlatias nevelés és gondos felügyelet a tanulmányokra, biztosítva.

Évi ellátási díj K 1000.—

Igazgatók: **Lakos Soma** és **Bayer Nándor** felsőkereskedelmi iskolai tanárok. — Prospektust kívánatra küld **Paul Adolf** gondnok, Szeged, Fodor-u. 33. sz. (Saját ház.)

Körülbelül

200 hold szántóföld

lakásokkal, nagy istállókkal jó helyen, Temesvár közelében jutányos feltételek mellett

eladó.

Közelebbi felvilágosítást nyújt

HEIM L. Temesvár
III., Korona-utca 25.

**HIRDETÉSEKET JUTÁNYOS ÁRERT
KÖZÜL A „TORONTAI” POLITIKAI
NAPILAP KIADÓHIVATALA**

Cséplési szén

A Hadi Termény Részvénytársaság által mezőgazdasági, nevezetesen cséplési célokra forgalomba hozott

porosz szén

STEINITZER GÉZA
cégnél
NAGYBECSKEREKEN

kapható.

VISZKETEGETSÉGET

rüht, sümört legbiztosabban elmulasztja a **Barna zsir** Kis tégly K 1-60, nagy tégly K 3—, családi adag K 9—, utasítással rendelhető: Dr. Fleisch E. „Korona” gyógylárából, Győr.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredményei végzett fiu heti-fizetéssel azonnal felvételik

lapunk nyomdájában.

Rikkancsokat

felvesz

a Torontál kiadóhivatala.

Munkáslányok

azonnal felvételnek

helyi nagyobb iparvállalatnál.